מב:

יו) פיסור גוומו כמשחות פ״א מ״זן, ב) לקמן קיו: ע״ש, ג) לקמן מג. מו:, ד) [נ״ל משס], ד) יש ספרים שגורסין

כאן בתוס' רב עקביא כמו

כחן בחוק' רב עקבים כמו שהביא הגאון מהרי"ף בע"ז שם בהגהומיו. ואולי יצאה גירסת מר עוקבא מסוגיא דב"מ ע. החא דודא דבני מר עוקבא כמו שהעיר בסה"ד,

ו) ווע׳ תוספות זבחים לה: ד״ה

עירה כו'ן, ו) ועי תוס' ע"ו

גליון הש"ם

תום' ר"ה אבל. מאי איריא משום דבלע בניצוצות. ק"ל זלטעמיך אף אס עירוי לא

הוי ככ״ר היינו בעירוי על

לונו אבל הכא דהעירוי על

נונן חצנ הכח דהעירוי ענ גובה הכלי שהוא חם. אף אם היה העירוי מלוגן לחם היה חם דחתאי גבר מכ"ש בעירוי מכ"ר על כ"ר וה' יאיר עיני: שם ד"ה ואין

נאותין דכמוקצה מחמת מצוח מודה ר"ש. וכיון לאינו לאוי לאכלו ממש באותה שעה

הוי מוקצה בעצמותו כדין כל מאכל שאינו חזי לכלום. עי׳

מג"א ריש סימן תקט"ו ורק בטלטול הגר בשעה שהוא

קושית המהרש"ח:

תום' ישנים

א) א"נ ארתחי שיעשה האש למטה והיא של חרק יא

דבפ׳ כל שעה איכא למ״ד זה

וזה לפטור המעסה והחלטה ומוגלשין יב ואיירי בשיש למלום כשיעור חלה ולהכי בין

מתאה גבר ביו עילאה גבר

מבשל כדי קליפה ובלר ליה משיעור חלה:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר לכל הוא נותן כו'. אסיקנא ר' יהודה ארישא, דקתני האילפס והקדירה שהעבירן מרותחין לא יתן לתוכן

תבלין, התם פליג ומקיל הוא, דתניא ר"י אומר לכל אילפסין רותחין [הוא

נותן], לכל קדירות רותחין

הוא נותן, חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר. מלח כתבלין

לז א מיי׳ פכ״ב מהלי שבת הלכה ו טוש״ע או״ח סימן שיח סעיף ט: לח ב מיי׳ פכ״ה מהלכות שבת הלכה כג ופ״ה הלכה יג סמג לאוין סה טור שו"ע או"ח סימן רסה סעיף

ג: לם ג מייי פכ״ה שם סמג שם טור ושו״ע או״ח סימן שי סעיף ו וסימן שכב כעיף א וסי תקיג סעיף ד:

מוסף תוספות

א. מאילפס. תוס' זכחים לה: ד״ה עירה. ב. כשמואל לס. 7"ס עילס, ב. כשמואל דאמר. תוס' זכחים לה: ד"ה עירה. ג. ואי עירוי מבשל א"כ עילאה גבר. תום' הכח"ש. והיה מתיר מוסף התקיע. היהה מודה מתוך כך לערות רותחין מכל"ר על התרנגולת כדי למולגה. מוס' זנמים 3ה: ד"ה עירה. T. משמע דעירוי ככל״ר. תוס׳ זבחים לה: ד״ה עירה, ה. וכלי חרס ד״ה עילה, 11. וכלי חדם אשר תבושל בו ישבר וכר׳ מ״מ. תוס׳ הלח״ש. 1. דמשמע לי׳ לר׳ יוסי בר בון דנהי דאיכא לאפלוגי בין בליעה לבשול ה״מ . בכלי חרס שבליעתו קלה. בכלי חדט שבליעתו קלה, אבל בכלי נחשת שקשה לבלוע, אין מבליע בו אלא חום שהוא ראוי לבשל, ומדשתק ד' יוסי, אלמא קבלה מיניה. פי׳ הר״ן, השתא מדמי התם כמו שבולע ע״י עירוי, כמ״כ מבשל ע״י עירוי, ש״מ מדתניא כוותיה דר׳ יונה. תום׳ זכחים לה: ד"ה עירה. T. פי׳, קודם שיצטנז שינה. ז. פיי, קודם שיצטנק חום שלמעלה, נבלע ממנו מקצת בתחתון. ומשני. מופ' זנמים לה: ד"ה עירה. ח. שאין מבשל אלא כדי וו. שאין מבשל אלא כדי קליפה וכו' וגם אין לו כח להפליט אלא כדי קליפה ולא כל האיטור הבלוע בדופני הכלי מעבר לעבר. למ"ש. [אלא] צריך סגסות הגעלה בכל"ר. הגהות אשר"י. 10. ונעוה היינו גת. פי' הר"ן. אלמא עירוי ככל"ר. תוס' זנחים לה: ד"ה עירה. ^ר. שהרי הגת גדולה וכבידה שאין יכולין לתתה לתוך יורה מרותחת כדי להגעילה, אלא ע״כ עד: ד"ה דרש. וחשיבה הגעלה. רא"ש. יא. ועוד קערות יכול להגעילן ע"י עירוי דכבולעו כך פולטו אבל כלי שנתבשל בו איסור לא סגי להגעילו על ידי עירויה והא דאמר בפרק מייתי ר"ת ראיה. תוס׳ ונחים לה: ד"ה עירה. יב. ששפכן ע"ג קמח יב. ששפכן ע"ג קמח אע"פ שנשפכו לכלי שני, אלמא עירוי ככלי ראשון, מיהו קשה היכי פטר הא אינו מבשל אלא כדי קליפה לשמואל דאמר תתאה גבר דקי"ל כוותיה, וי"ל. מוס' זכמיס נה: ד"ה עילה. יג. בדאורייתא לחומרא. תוס' ע"ו ז. ד"ה יד והלכה כלישוא נשל. יT. והלכה כלישנא קמא. חוס' ע"ז ז. ד"ה נשל. 10. דכיון דר"נ לתרוייהו לישני אזיל לקולא אית לן למינקט ההוא לישנא לו למינקט ההוא לישנא קן למינקט ההוא לישנא דהוי כרי חייא, דלא נוקים לר"נ דהוא בתרא וגברא רבה, דפליג אדרי חייא. ריטנ".6. UI. אפיי בכל"ש. מרדכי. II. הואיל ואיכא איסורא דאורייתא בכישול. מרדכי. י⊓. בעוד שהנר דולק ומצוותו קיימת, אף שמן המטפטף (ש)ממנו עומד באיסורו. תום׳ הרא״ש. יט. בשעה שהוא דולק. מוס' הכח"ש. לקמן בשמעתין דקתני בה

אבל נותן הוא לתוך הקערה בו'. מהכא ליכא למידק דעירוי ככלי שני מדקתני לא יתן לתוכה תבלין ולא אשמעינן רבותא אפילו שלא יערה על הקערה שתבלין בתוכה דאדרבה דוק מסיפא דקתני אבל נותן הוא לתוך הקערה ולא קתני מערה* על

ההערה שתבלין בתוכה ורבינו שמואל מביא ראיה דעירוי ככלי שני מהא דקי"לב תתאה גברג ולר"י נראה דעירוי

ככלי ראשון ומביא ראיה דבובחים בפרק דם חטאת (דף נה: ושם) ת"ר אשר תבושל בו אין לי אלא שבישל בו עירה לתוכו רותח מניין תלמוד לומר [אשר תבושל] בו ישבר אלמא דעירוי חשיב מבשל ובירושלמי בפרק כירה™ בעי מהו ליתן תבלין מלמטה ולערות עליהן מלמעלה ר' יונה אמר אסור דעירוי ככלי ראשון חיליה דר׳ יונה מן הדחה אחד שבישל בו ואחד שעירה לתוכו רותה ודחי ר' יוסי תמן כלי חרס בולע תבלין אינו מתבשל השיב רבי יוסי בר בון והתניא מניין שבכלי נחשת כן תלמוד לומר ואם בכלי נחשת בשלה אית לן למימר כלי נחשת בלע בתמיה פי׳ ע״י עירוי אם אינו מבשל לא בלעי אלמא דמסיק דעירוי ככלי ראשון ונראה דעירוי לא הוי ככלי ראשון ולא ככלי שני אלא מבשל כדי קליפה דהא קי"ל כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא כוותיה בכילד לולין (פסחים עו.) ומ"מ מבשל כדי קליפה דאמר התם תניא כוותיה דשמואל חם לתוך לוכן או לוכן לתוך לוגן מדיח ופריך חם לחוך לוגן אדמיקר ליה בלע^ד אלא אימא חם לתוך לוכן קולף לוכן לתוך לוכן מדיח וכן משמע בשילהי מסכת ע"ו (דף עו.) דחמר מר ס עוקבה זבן יורה מעכו"ם אחדר ליה גדנפא ומסיק כבולעו כך פולטו מה בולעו בנילולות אף פולטו בניצוצות ואי עירוי ככלי ראשון °מאי איריא משום דבלע בנילולות אפילו בלע בליעה גמורה פלט בניצוצות שהוא עירוי אלא ודאי לא מבשל אלא כדי קליפה ואם עירו רותחים על התרנגולת לריכה קליפה וכלי שתשמישו ע"י עירוי כגון

אבל נותן הוא לתוך הקערה או לתוך התמחוי רבי יהודה אומר שלכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר: גמ" איבעיא להו רבי יהודה ארישא קאי ולקולא או דילמא אסיפא קאי ולחומרא ת"ש דתניא רבי יהודה אומר לכל אילפסין הוא נותן לכל הקדירות רותחות הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר סבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא כתבלין דבכלי ראשון בשלה ובכלי שני לא בשלה א"ל אביי תני רבי חייא מלח אינה כתבלין דבכלי שני נמי בשלה ופליגא דרב נחמן ראמר רב נחמן צריכא מילחא בישולא כבשרא דתורא ואיכא דאמרי סבר רב יוסף למימר מלח הרי הוא כתבלין דבכלי ראשון בשלה בכלי שני לא בשלה א"ל אביי תני ר' חייא מלח אינה כתבלין דבכלי ראשון נמי לא בשלה והיינו דאמר רב נחמן צריכא מילחא בישולא כבישרא דתורא: בותבי באין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השמן ואם נתנוה מבעוד יום מותר ואין ניאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן: גמ' אמר רב חסדא יָאע״פָ שאמרו אין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה אבל כופה עליה כלי שלא תשבר אמר רבה מ"מ דרב חסדא קסבר תרנגולת עשויה להטיל ביצתה באשפה ואינה עשויה להמיל ביצתה במקום מדרון והצלה מצויה התירו והצלה שאינה מצויה לא התירו איתיבי' אביי והצלה שאינה מצויה לא התירו והתניא סנשברה לו חבית של מבל בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה בגולפי חדתי דשכיִחי דפקעי איתיביה יונותנין כלי תחת הנר לקבל ניצוצות ניצוצות נמי שכיחי

אבל נוסן הוא לחוך הקערה. דכלי שני אינו מבשל: חמחוי. כעין . קערה גדולה שמערה כל האילפס לחוכה ומשם מערה לקערות: ר' יהודה אומר לכל וכו'. בגמ' מפרש אהי קאי אכלי ראשון או אכלי שני: חוץ מדבר שיש בו חומן או ליר. שהן מבשלין את התבלין כשהן רותחין: זיר. הנוטף מן הדגים כשכובשים אותן במכבש:

גבו׳ חרישה קחי. אחילפס דקה אסר ת"ק וקאמר ר' יהודה לכל אילפסין הוא נותן דכלי ראשון לא מבשל: או דילמא אסיפא קאי. אקערה ותמחוי דקא שרי ת״ק וקא אמר ליה רבי יהודה בכל קערות ותמחויין מודינה לך חוץ מדבר שיש בו חומץ והפילו כלי שני נמי לה: דבכלי רחשון נמי לח בשלה. ומותר ליתן ואפילו בכלי ראשון משהעבירו מו האור: בותבר' איו נוסניו. בשבת: כלי פחם הנר. לקבל בו שמן המטפטף משום דשמן מוקלה הוא וקסבר אין כלי ניטל בשבת אלא לצורך דבר הניטל. אי נמי קסבר אסור לבטל כלי מהיכנו להושיב כלי במקום שלא יוכל עוד ליטלו ה' משום דהוי כקובע לו מקום ומחברו בטיט ודמי למלאכה וכלי זה משיפול בו השמן המוקנה יהא אסור לטלטלו: מותר. להניחה שם: ואין ניאותין. נהנין: גבו' אע"פ שאמרו אין נותנין כלי תחת תרנגולת לקבל בילתה. כשהיא מטילתה במקום מדרון שמא תתגלגל ותשבר. ומדיוקא דמתניתין שמעינן לה דדמי לנותן כלי תחת הנר לקבל בו שמן: אבל כופה עליה כלי. ולח תימח חין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל: באשפה. ויש לחוש שמא תשבר ברגלי אדם וכופה עליה כלי: והצלה מצויה התירו. לטלטל כלי ללרכה ואף על פי שהבילה דבר שאינו ניטל בשבת: שחינה מלויה. כגון מדרון וטיפטוף דשמן דמתני': נשברה לו

חבים של טבל גרסינן: מביא כלי.

ואף על גב דטבל דבר שאינו ניטל הוא וחבית לא שכיחא דפקעה: גולפי. חביות: נוסנין כלי. מתניתין היא ומותיב ליה מינה: ניצוצות. שלהבת הנוטפת מן הנר כדי שלא ידלק מה שתחתיה ואע"ג דניצוצות לא מיטלטלי ולא שכיחי:

איחיריה

בתרא דע"ז (דף עד:) דרש רבא נעוה ארתחיה^ט דהתם מסתמא ע"י עירוי' שאני התם דאותה נעוה לא בלעה ע"י רותחא": לכל קדרות רותחות הוא נותן. נראה דדוקא בתבלין פליג אבל בשאר דברים מודה דכלי ראשון מבשל אף כשהעבירו מעל האור: והיינו דר"ג. נראה דאף לפי׳ הקונטרס שפי׳ י דבכל מקום דאיכא לישני דפליגי בשל חורה הלך אחר המחמיר ובשל סופרים הלך אחר אחרון ולר"מ"ג בשל סופרים הלך אחר המיקל וכן לריב"א שפירש שבכל מקום איכא דאמרי טפל לגבי לשון ראשון שהוא עיקר" הכא הלכה כלישנא בתרא דללישנא קמא פליג ברייתא דרבי חייא אדרב נחמן וללישנא בתרא היינו דרב נחמן ^{טו} ומחוך כך פסק רבינו שמואל שמותר לחת מלח בתבשיל בשבת אפילו בכלי ראשון שהעבירו מן האור והמחמיר כלישנא קמא שלא ליתן מלח בקערה ^{טו} כל זמן שהיד סולדת בו תבא עליו ברכה ^{יו}: ואם נתגוהו מבעוד יום מותר. הלשון דחוק דהוה ליה למימר אבל מבעוד יום נותנין: ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן. איכא לאוקמה כר"ש ייד דמתיר מותר השמן שבנר ואין ניאותין דקתני הכא היינו כל זמן שדולק "דבמוקלה מחמת מלוה מודה ר"ש כדאמר בגמ' לקמן (דף מה.) אין מוקצה לר"ש אלא שמן שבנר בשעה שהוא דולק הואיל והוקצה למצוחו הוקצה לאיסורו ולא שבנר ממש קאמר דההיא אסור בלאו הכי משום מכבה כדאמר בבילה פ"ב (דף כב. ושם) המסתפק ממנו חייב משום מכבה אלא כלומר שמן המטפטף מן הנר^{יח} והטלטול דנר עלמו אין לאסור'ט מטעם דהוקלה למלוחו ולא אסור לטלטלו אלא משום דנעשה בסיס לדבר האסור כדאמרינן בסוף פירקין (דף מו) הנח לגר שמן ופתילה הואיל ונעשה בסיס לדבר האסור אבל מטעם דהוקלה למלוחו לא היה אסור לטלטלו שאין ביטול מלוה במה שמטלטלו: אני"ם שאמרו חכמים אין נותנין כו'. אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את השתן ה"ל לתיתר דתנן בתתניתין וכלי לקבל בילה לא שמעינן אלא מדיוקא דמתני׳ אלא משום דבעי למימר אבל כופה עליה כלי נקט ביצה: הצלה שאינה מצויה לא התירו. פי׳ בקונטרס לדבר שאינו ניטל וגרס בההוא דפריך אביי מינה בסמוך נשברה לו חבית של טבל בראש גגו דטבל אינו ניטל וקשה

לריב"א דאי גרס בהר טבל אמאי פריך לרב יוסף מברייתא אחרתרא מהך דהכא הוה ליה לאקשויי ועוד דבפרק כל כתבי (לקמן דף קח: ושם) משמע בהדיא דלא גרסי׳ בברייתא דהכא טבל דלא בשל טבל מיירי דקתני סיפא נודמנו לו אורחין מביא כלי אחר כו∕⊏ ונראה לו לפרש בג דהצלה שאינה מצויה לא התירו לטרוח בכל דבר אפילו בדבר הניטלבד משום טירחאבה: שאינה מצויה לא התירו. והא דאין נותנין כלי תחת הנר לקבל שמן חשיב הצלה שאינה מצויה בי לפי שרגילים לעולם לתת כלי תחת הנר מבעוד

יום □ וניצוצות אע"ג דקאמר בסמוך דשכיחים לא שכיחי כולי האי שיחושו לתת שם כלי מבעוד יום ולהכי חשיב לה הצלה מצויה:

בו חומץ וציר. מלח כתבלין הוא אי לא. ואסקינא כדתני ר' חייא מלח אינו כתבלין דבכלי ראשון נמי לא בשלה, והיינו דרב נחמן דאמר צריכה מילחא בשולי כבשרא דתורא. ש"מ כי נותן מלח בתבשיל בשבת ואפילו בכלי ראשון אינו בישול. מתניתין אין נותנין כלי תחת הנר לקבל בו את

השמן כו׳. אמר רב חסדא אע"פ שאמרו אין נותנין אע"פ אמרו אין נותנין כלי תחת התרנגולת כו". כלומר אפילו אם עומדת במקום מדרון ורואין כיון שתלד תיפול הביצה במקום . מדרוז ותשבר. לא התירו לו להטיל תחתיה כלי לקבלה לביצה כדי שלא תישבר, שזה לילד התרנגולת במקום מדרון דבר שאינו מצוי הוא, ומשום אחת שנזדמנה לה כך לא חיישי לאשפה התירו לכפות על אותה ביצה כלי בשביל שלא תשבר. וזהו פירוש הצלה מצויה התירו הצלה

שאינה מצויה לא התירו. נאקשינן והצלה שאינה מצויה לא התירו, והא חבית

דמבטל

שנשברה בראש גגו כו'. של טבל לא מתניא בהאי ליישנא אלא הכי קתני זחבית של טבל שנשברה׳. מוס׳ הכל״ש. בב. אלמא מידי דחזי לאורחים הוא. ייטנ״ל. ואי בטבל, ושנינן בגולפי חדתי, פי׳ קנקנים חדשים שהן מצויין להפקיע. וניצוצות תחת הנר נמי מילתא דשכיחא היא
אורחים מאי בעו ליה. כמכ״ן. כג. [ד]בדבר המעושר מיירי. מי׳ הכ״ן. [ו]הצלה מצויה התירו לטרוח בשבת, [ואפילו לטלטל
דבר הניטל לצורך דבר שאינו ניטל. כיטכ״לן, אבל. מוס׳ הכל״ש. כד. וכ״ש לדבר שאינו ניטל. כיטכ״ל. כה. אא א״ב הוא לצורך שבת. כשכ״ל. בה. לא משום דטפטוף לא שכיח, אלא אדרבה. כשכ״ל, כה. שהוא עשוי לטפטף. כשכ״ל. כה. משכ״ל, בח. משכ״ל, משכ״ל. כה. אלא אדבה בא שני לטפטף. לשכ״ל. כה. משכ״ל, מוס׳ הכל״ש. כד. וכ״ש לדבר שאינו ניטל. כיטכ״ל. כה. אלא א״ב הוא לצורך שבת. כשכ״ל. בשבת וכו׳ א"נ אף בנצוצות נאמר כן. לשנ"ח.